

Høringsnotat

Politiavdelingen

Dato: 18.12.2020

Saksnr: 20/6312

Høringsfrist: **12. februar 2020** for forslaget omtalt i høringsnotatet punkt 2, og **19. mars 2020** for forslaget omtalt i høringsnotatet punkt 3.

Høringsnotat - militærpolitiets behandling av opplysninger

1 Innledning og bakgrunn

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette i samråd med Forsvarsdepartementet på høring forslag til endringer i lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven) og forskrift 27. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften).

Hensikten med endringsforslagene er å regulere militærpolitiets behandling av opplysninger for derved å styrke personvernet samt å skape bedre forutsigbarhet. Forsvarets militærpolitiavdeling har som oppgave å etterforske handlinger som kan medføre straff for brudd på militær straffelov eller straffeloven. For å ivareta sin funksjon som militærpoliti drifter og fører de flere registre. Dette gjøres med hjemmel i lov 20. mai 1988 nr. 33 om politimyndighet i forsvaret. Departementet mener imidlertid det er behov for at denne behandlingen på en bedre måte synliggjøres og reguleres enn hva som er tilfelle i dag. Siden militærpolitiets behandling av opplysninger har politimessige formål, foreslås at reguleringen forankres i politiregisterloven og tilhørende forskrift.

I høringsnotatet punkt 2 foreslås endringer i politiregisterloven § 3 om lovens virkeområde. Videre foreslås en tilføyelse i § 69 for å hjemle nærmere regulering av militærpolitiets behandling av opplysninger.

I høringsnotatet punkt 3 foreslås endringer i politiregisterforskriften. For det første foreslås det nødvendige tilpasninger i den generelle delen av forskriften. I tillegg foreslås en ny del 12 i forskriften der man regulerer militærpolitiets behandling av opplysninger til politimessige formål.

2 Forslag til endringer i politiregisterloven §§ 3 og 69

Politiregisterloven § 3 avgrensner virkeområdet til politiets og påtalemyndighetens behandling av opplysninger. Dette innebærer at loven blant annet gjelder for behandlingen av opplysninger ved den militære påtalemyndighet, det vil si krigsadvokatene og generaladvokaten, men ikke for Forsvarets militærpolitiavdeling. Den militære påtalemyndighet har påtalekompetanse i militære straffesaker og samarbeider tett med militærpolitiet i forbindelse med saker under etterforskning.

Departementet foreslår at militærpolitiets behandling av opplysninger til politimessige formål også reguleres av politiregisterloven -og forskriften. Forslaget vil først og fremst bidra til at personvern hensynene blir like godt ivaretatt ved militær etterforskning som ved politiets etterforskning. I tillegg vil det bidra til å forenkle saksbehandlingen ved at den militære påtalemyndigheten og de som etterforsker sakene i Forsvaret forholder seg til et felles regelverk.

På denne bakgrunn foreslås det å tilføre et nytt ledd i politiregisterloven § 3 som implementerer militærpolitiets behandling av opplysninger til politimessige formål i politiregisterloven.

Det foreslås i tillegg å ta inn en forskriftshjemmel i § 69 som åpner for å gi særskilte regler i politiregisterforskriften.

3 Forslag til forskriftsendringer

3.1 Generelle endringer

Politiregisterlovens og forskriftens eksisterende regler vil i hovedsak gjelde fullt ut ved behandling av opplysninger til politimessige formål. Når militærpolitiet skal underlegges loven er det imidlertid nødvendig å foreta noen tilpasninger i forskriften.

Politiregisterforskriften er lagt opp slik at behandlingsansvaret er delegert til en person eller en politietat, eksempelvis politimesteren. Det opereres med en fordeling av behandlingsansvar hvor det skilles mellom ulike registre. For militærpolitiets del vil behandlingsansvarlig for alle registrene være Forsvarssjefen. Det foreslås derfor å ta inn i forskriften §§ 2-1 og 8-4 at Forsvarssjefen er behandlingsansvarlig for opplysninger militærpolitiet behandler til politimessige formål.

Adgangen til å klage reguleres i forskriften kapittel 18. I § 18-4 er det fastsatt hvem som er de ulike klageinstansene for avgjørelser som følger av § 18-1. For at dette også skal gjelde for personell i Forsvaret er det behov for å ta inn Forsvarsdepartementet som klageinstans i § 18-4 for avgjørelser som er truffet av militærpolitiet.

I tillegg er det behov for å gjøre en del tekniske justeringer. For det første foreslås det å endre de generelle bestemmelsene i de ulike kapitlene til å inkludere forskriften del 12. For det andre må det endres på henvisninger som følge av at det foreslås et nytt ledd i loven § 3 og en ny del 12 i forskriften, jf. forslag til endringene i punkt 5.

3.2 Ny del 12 om militærpolitiets behandling av opplysninger til politimessige formål

3.2.1 Noen innledende merknader

Politiregisterforskriften er delt inn i 13 deler bestående av kapitler. I delene 1 til 11 er det gitt forskrifter til lovens ulike behandlings- og saksbehandlingsregler, slik som behandlingsansvaret, utlevering av opplysninger, innsyn, sletting mv. I del 11 er det gitt regler for politiets registre, der hvert register er regulert i ett

kapittel. Disse kapitlene regulerer alle de forhold som politiregisterloven § 14 gir anvisning på, og følger det samme mønsteret.

Departementet har kommet til at det er mest hensiktsmessige å regulere militærpolitiets behandling av opplysninger i en egen del i forskriften. Begrunnelsen for dette er at denne behandlingen foregår atskilt fra det øvrige politiets virksomhet, og det fremstår som fornuftig at dette skillet også synliggjøres i regelverket. Det foreslås at ny del 12 består av to kapitler. I nytt kapittel 68 gis det generelle behandlingsregler, mens nytt kapittel 69 gir nærmere bestemmelser for militærpolitiets registre. Gjeldende del 12 om behandling av opplysninger i henhold til internasjonale rettsakter blir etter dette del 13, mens gjeldende del 13 om ikrafttredelse og overgangsregler blir ny del 14.

3.2.2 Nærmere om nytt kapittel 68

I forslaget til nytt kapittel 68 inntas det enkelte generelle bestemmelser som enten gjelder særskilt for militærpolitiets behandling av opplysninger, eller som tydeliggjør i hvilken grad andre bestemmelser i politiregisterloven eller forskriften kommer til anvendelse, jf. forslaget til § 68-1.

Videre er det behov for å gi særskilt regler om tilgang. Med tilgang menes i henhold til politiregisterloven § 21 rett til direkte søk. I forslag til § 68-2 er det regulert hvem som kan gis tilgang. Forslaget til § 68-3 gir anvisning på til hvilke formål tilgang kan gis. Hovedregelen om hvilke formål som kan begrunne tilgang fremgår av politiregisterforskriften § 8-2. For militærpolitiet er det nødvendig å tilføye at det også kan gis tilgang for behandling av opplysninger i disiplinærsaker. Dette har sammenheng med at flere saker som innledes som en militær etterforskning ender som en disiplinærsak fremfor en straffesak. I slike tilfeller vil det være nødvendig å behandle opplysningene til disiplinære formål.

Når det gjelder adgang til å utlevere opplysninger gjelder politiregisterlovens kapittel 6 tilsvarende, men her må det presiseres at politiregisterloven § 29 om utlevering av opplysninger til politiets forvaltningsvirksomhet også omfatter Forsvarets forvaltningsvirksomhet, herunder disiplinærsaker, jf. forslaget til § 68-4.

I forslaget til § 68-5 om utlevering til forskning legges beslutningsmyndigheten til Forsvarssjefen. I forslaget til § 68-6 om internkontroll er det presisert at behandlingsansvarlige skal ha oversikt over hvordan militærpolitiet er organisert.

3.2.3 Nærmere om nytt kapittel 69

Forsvarets militærpolitiavdeling drifter og fører en rekke registre for å ivareta sin oppgave. I likhet med politiet drifter Forsvarets militærpolitiavdeling et reaksjons- og straffesaksregister, vaktjournal og lydlogg, personidentitet- og militær opplysningsregister, arrestjournal og opptak av lyd og bilde i militær arrest og et eget kriminaletterretningsregister.

Det foreslås at disse registrene reguleres i nytt kapittel 69. Som nevnt fører det ordinære politiet de samme registrene, og det foreslås derfor at de kapitlene som regulerer politiets registre (kapittel 44, 47, 48, 49, 53 og 54) gjelder tilsvarende for militærpolitiets registre så langt de passer, se forslagene til § 69-1 til § 69-5. Siden

det også her er behov for tilpasninger, som for eksempel om behandlingsansvar, foreslås at disse tilpasningene nevnes særskilt i de nevnte bestemmelsene.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. Eventuelle merutgifter dekkes innenfor Forsvarets gjeldende budsjetttrammer.

5 Forslag til endringer

5.1 Forslag til lovendringer

I lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten gjøres følgende endringer:

§ 3 nytt tredje ledd skal lyde:

Loven gjelder for militærpolitiets behandling av opplysninger til politimessige formål.

Gjeldende tredje til femte ledd blir fjerde til sjette ledd.

§ 69 første ledd nytt nr. 26 skal lyde:

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler til gjennomføring av denne lov, herunder om

26. særregler for militærpolitiets behandling av opplysninger.

5.2 Forslag til forskriftsendringer

I forskrift 20. september 2013 nr. 1097 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten gjøres følgende endringer:

§ 2-1 nr. 4, 5 og nytt nr. 6 skal lyde:

4. Sysselmannen for behandling på *Svalbard*,

5. Sjefen for Politiets sikkerhetstjeneste og lederne for særorganene for behandling i disse organene, og

6. Forsvarssjefen for behandling som nevnt i loven § 3 tredje ledd.

§ 7-1 første ledd skal lyde:

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder med mindre noe annet fremgår av bestemmelsene til registrene i forskriften del 11 og *militærpolitiets behandling av opplysninger i forskriften del 12.*

§ 7-4 første ledd første punktum skal lyde:

For utlevering av opplysninger om gjenstander gjelder politiregisterlovens bestemmelser om taushetsplikt bare i den grad opplysningene omfattes av politiregisterloven § 23 første ledd nr. 1, jf. politiregisterloven § 3 femte ledd.

§ 8-4 tredje ledd skal lyde:

Bemyndigelse gis av riksadvokaten, embetslederen ved statsadvokatembetene, den stedlige *politimester, sjefen* for vedkommende særorgan *eller forsvarssjefen*.

§ 9-1 første ledd skal lyde:

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder med mindre noe annet fremgår av bestemmelsene i denne forskriften, herunder bestemmelsene til de ulike registrene i del 11 og *militærpolitiets behandling av opplysninger i forskriften del 12*.

§ 11-1 første ledd skal lyde:

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder med mindre noe annet fremgår av bestemmelsene i denne forskrift, herunder bestemmelsene til de ulike registrene i del 11, *bestemmelsene om militærpolitiets behandling av opplysninger i del 12*, og bestemmelsene om vandelskontroll i del 8.

§ 13-1 skal lyde:

§ 13-1 *Generelt*

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder med mindre noe annet er bestemt i forskriften del 11 om politiets registre *eller del 12 om militærpolitiets behandling av opplysninger*.

§ 14-1 skal lyde:

§ 14-1 *Generelt*

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder med mindre noe annet er bestemt i forskriften del 11 om politiets registre *eller del 12 om militærpolitiets behandling av opplysninger*.

§ 15-1 skal lyde:

§ 15-1 *Generelt*

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder med de presiseringer som fremgår av forskriften del 8 om vandelskontroll, del 11 om politiets registre *eller del 12 om militærpolitiets behandling av opplysninger*.

§ 16-1 skal lyde:

§ 16-1 *Generelt*

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder med mindre noe annet er bestemt i forskriften del 11 om politiets registre *eller del 12 om militærpolitiets behandling av opplysninger*.

§ 17-1 skal lyde:

§ 17-1 *Generelt*

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder med mindre noe annet er bestemt i denne forskriften, herunder særlig i del 11 om politiets registre og *del 12 om militærpolitiets behandling av opplysninger*.

§ 18-4 nr. 3, 4 og nytt 5 skal lyde:

3. Politidirektoratet påklages til *Justisdepartementet*,
4. Politiets sikkerhetstjeneste påklages til Justisdepartementet, og
5. *militærpoliti*et påklages til *Forsvarsdepartementet*

§ 19-2 tredje ledd skal lyde:

Dersom den lovstridige behandlingen har bakgrunn i utveksling av opplysninger i henhold til rettsaktene som nevnt i *del 13*, skal utenlandsk myndighet gis adgang til å uttale seg før kravet avgjøres av den behandlingsansvarlige eller Politidirektoratet, jf. blant annet § 70-5.

§ 26-1 skal lyde:

§ 26-1 *Generelt*

Behandling av opplysninger i politiets og påtalemyndighetenes straffesakssystemer og registre til bruk i straffesaker er regulert i del 11 i forskriften. *Militærpolitiets sakssystemer og registre er regulert i del 12 i forskriften.*

§ 47-10 annet punktum skal lyde:

Ved utlevering av opplysninger som er registrert til formål som nevnt i § 47-1 nr. 1 gjelder politiregisterloven § 48 og forskriften *del 13*.

Ny del 12 skal lyde:

5.3 Del 12 Særlige bestemmelser for militærpolitiets behandling av opplysninger til politimessige formål

Kapittel 68. Generelle bestemmelser

§ 68-1 *Generelt*

Bestemmelsene i denne forskriften gjelder for militærpolitiets behandling av opplysninger til politimessige formål med de særregler som fremgår av del 12.

§ 68-2 *Hvem kan gis tilgang (rett til direkte søk)*

Tilgang til opplysninger kan kun gis til tilsatte og tjenestepiktige i Forsvaret, Forsvarsdepartementet og tjenestepersoner i påtalemyndigheten.

§ 68-3 *Til hvilke formål tilgang (rett til direkte søk) kan gis*

I tillegg til formålene som nevnt i § 8-2 kan det gis tilgang til opplysninger når det er nødvendig for behandling av opplysninger til disiplinære formål.

§ 68-4 *Utlevering av opplysninger*

Ved utlevering av opplysninger gjelder reglene om taushetsplikt i politiregisterloven kapittel 6, men likevel slik at § 29 også gjelder for andre avdelinger i Forsvaret i den utstrekning det er nødvendig for utøvelsen av forvaltningsvirksomhet i Forsvaret.

§ 68-5 *Utlevering til forskning*

Utlevering eller bruk av opplysninger som nevnt i politiregisterloven § 33 besluttet av Forsvarssjefen.

§ 68-6 *Internkontroll styrende del*

Plikten etter § 39-2 annet ledd nr. 1 gjelder tilsvarende, men slik at den behandlingsansvarlige skal ha oversikt over hvordan militærpolitiet er organisert.

Kapittel 69 Militærpolitiets registre

§ 69-1 *Militærpolitiets reaksjons- og straffesaksregister*

Militærpolitiets reaksjons- og straffesaksregister inneholder opplysninger om reaksjoner og straffesaksgang.

Forsvarssjefen er behandlingsansvarlig for opplysningene i militærpolitiets reaksjons- og straffesaksregister.

For registerets opplysninger om reaksjoner gjelder bestemmelsene i kapittel 44 så langt det passer med følgende presiseringer:

1. Formålet med reaksjonsregisteret er å ivareta militærpolitiets og den militære påtalemyndighetens behov for informasjon om strafferettslige reaksjoner og andre avgjørelser eller tiltak som følge av lovbrudd i forbindelse med forebygging og straffeforfølgning. I tillegg skal registeret ivareta militærpolitiets behov for informasjon om strafferettslige reaksjoner og andre avgjørelser eller tiltak som en følge av lovbrudd.
2. Forsvarssjefen er behandlingsansvarlig for opplysningene i reaksjonsregisteret.

For registerets opplysninger om straffesaksgang gjelder bestemmelsene i kapittel 48 så langt det passer med følgende presiseringer:

1. Formålet med straffesaksregisteret er å bidra til militærpolitiets kriminalitetsbekjempelse, og til en hensiktsmessig og effektiv behandling av militære straffesaker.
2. Forsvarssjefen er behandlingsansvarlig for opplysningene i straffesaksregisteret.

§ 69-2 *Militærpolitiets vaktjournal og lydlogg*

Bestemmelsene i kapittel 53 gjelder så langt det passer, men slik at Forsvarssjefen er behandlingsansvarlig for opplysningene i militærpolitiets vaktjournal og lydlogg.

§ 69-3 *Personidentitet- og militærpolitiopplysningsregisteret*

Bestemmelsene i kapittel 49 gjelder så langt det passer, men slik at Forsvarssjefen er behandlingsansvarlig for opplysningene i personidentitet- og militærpolitiopplysningsregisteret.

§ 69-4 *Arrestjournal og opptak av lyd og bilde i militær arrest*

Bestemmelsene i kapittel 54 gjelder så langt det passer, med følgende presiseringer:

1. Formålet med arrestjournalen er å bidra til en hensiktsmessig og forsvarlig oppgaveløsning ved militærpolitiets innbringelser og bruk av militær arrest, arrest som refselsesmiddel og foreløpig arrest. Arrestjournalen skal også sikre notoritet om innbringelser, arrestopphold, arrestantens eiendeler og militærpolitiets oppgaveløsning.
2. I dette kapittel skal arresterte forstås som: personer som er pågrepet i medhold av straffeprosessloven eller utlendingsloven eller innbrakt eller satt i foreløpig

arrest etter lov om politimyndighet i det militære forsvar eller som avtjener arrest ilagt som refselsesmiddel etter disiplinærloven.

3. Forsvarssjefen er behandlingsansvarlig for opplysningene i arrestjournal og behandling av opptak av lyd og bilde i militær arrest.

§ 69-5 *Militærpolitiets kriminaletterretningsregister*

Bestemmelsene i kapittel 47 gjelder så langt det passer, med følgende presiseringer:

1. Formålet med militærpolitiets kriminaletterretningsregister er å forbygge, avdekke og stanse kriminalitet i Forsvaret eller som kan være til hinder for Forsvarets virksomhet.
2. Forsvarssjefen er behandlingsansvarlig for opplysningene i militærpolitiets kriminaletterretningsregister.
3. Begjæring om innsyn avgjøres av den behandlingsansvarlige eller den som er delegert det daglige behandlingsansvaret.

Gjeldende del 12 blir del 13.

Gjeldende del 13 blir ny del 14.